



จุลสารข่าววินัยและคุณธรรม

ฉบับที่ ๕ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

จุลสารข่าววินัยและคุณธรรม ฉบับนี้ขอนำเสนอความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกรณีตัวอย่างการกระทำผิดวินัย ผู้สนใจสามารถเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ของกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม และดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ <https://www.discipline-ops.com/>

กรณีตัวอย่างการกระทำผิดวินัย

ทัศนศึกษา



นายแดง เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ ได้ดำเนินการเสนอเรื่องสอบราคาจ้างเหมารถยนต์ปรับอากาศเพื่อนำเจ้าหน้าที่ไปอบรมและศึกษาดูงานในจังหวัดต่างๆ ซึ่งอยู่ในประเทศไทยตามที่ระบุไว้ในโครงการ นางสาว นางดำและพวก เป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ได้ลงนามตรวจรับพัสดุว่า ได้มีการจ้างเหมารถยนต์ปรับอากาศเพื่อนำเจ้าหน้าที่ไปอบรมและศึกษาดูงานตามโครงการดังกล่าว และนายเขียว

เป็นเจ้าหน้าที่การเงินได้ทำการตรวจสอบเอกสารและเสนอขออนุมัติเบิกจ่ายเงินและการจ้างเหมารถยนต์ปรับอากาศตามโครงการดังกล่าว ซึ่งไม่ได้มีการอบรมและศึกษาดูงานตามที่ระบุไว้ในโครงการ แต่กลับเป็นการพาคณะเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งเดินทางออกไปทัศนศึกษาที่ต่างประเทศ ทั้งนี้ นายแดง นางสาว นางดำ และนายเขียว ก็ได้ร่วมเดินทางไปทัศนศึกษาที่ต่างประเทศในครั้งนี้ด้วย

พฤติกรรมของนายแดง นางสาว นางดำ และนายเขียว ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ลงโทษไล่ออกจากราชการ



ออกวันไหนกันแน่

นายสำรวย ข้าราชการมีหนี้สินจนถูกเจ้าหนี้ฟ้องทางแพ่ง แต่ต่อมาศาลล้มละลายกลางได้มีคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายตั้งแต่วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ ต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ให้นายสำรวย ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘

กรณีมีลักษณะต้องห้ามในการที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตามมาตรา ๓๖ ข. (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นการสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๑๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ เรื่องนี้สำนักงาน ก.พ. ได้เคยมีหนังสือที่ นร ๑๐๑๑/๖๑๘ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ตอบข้อหารือกรมป่าไม้ ว่าการสั่งให้ออกจากราชการกรณีที่เป็นบุคคลล้มละลาย ตามมาตรา ๓๖ข.(๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ “ให้สั่งให้มีผลตั้งแต่วันที่กำหนดในคำสั่งซึ่งต้องไม่ก่อนวันที่ออกคำสั่ง ทั้งนี้ตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบ ก.พ.ว่าด้วยวันออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ. ๒๕๕๔” ต่อมาได้แก้ไขคำสั่งโดยแก้วันออกจากราชการของนายสำรวยจากวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ เป็นวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แล้ว

อนึ่ง สำนักงาน ก.พ.เคยมีหนังสือ ที่ นร ๑๐๐๑ /ว ๑๓ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ สรุปว่าในระหว่างที่ยังไม่ได้ ออกกฎ ก.พ. ตามมาตรา ๑๑๐(๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ การสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ในกรณีที่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๓๖ข.(๖) เป็นบุคคลล้มละลาย “ให้สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา โดยให้ใช้คำพิพากษาของศาลเป็นหลักฐาน” ต่อมาได้มีการออกกฎ ก.พ. ว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการ กรณีขาดคุณสมบัติทั่วไปหรือมีลักษณะต้องห้าม กรณีหย่อนความสามารถบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสม กรณีมีมลทินมัวหมอง และกรณีต้องรับโทษจำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือต้องได้รับโทษจำคุก โดยคำสั่งของศาล พ.ศ. ๒๕๕๖ ทั้งนี้ ตามข้อ ๕ ของกฎ ก.พ.ฉบับนี้กำหนดไว้ว่าวันที่จะให้ออกจากการนั้น ให้เป็นไปตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยวันออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ ดังนั้น กรณีดังกล่าว จึงสั่งให้นายสำรวย ออกจากราชการ ตามที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้นายสำรวย เป็นบุคคลล้มละลายตั้งแต่วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ ตามนัยหนังสือของสำนักงาน ก.พ.ที่ นร ๑๐๐๑/ว ๑๓ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ไม่ได้อีกแล้ว



ไม่ได้เล่น



นายสมชาย ข้าราชการ มีหน้าที่รักษาพยาบาลผู้ป่วย ทั้งในและนอกเวลาราชการ ในช่วงบ่ายนายสมชาย ได้ออกปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ป่วยและบ้านผู้สูงอายุในหมู่บ้าน นายสมชายได้เข้าไปในบ้านและทำการรักษาพยาบาล นางสมศรี โดยทำการวัดความดันตรวจฟังปอดและให้ความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนแก่นางสมศรี ซึ่งขณะนั้นในบ้านหลัง ดังกล่าวมีชาวบ้านจำนวนหลายคนกำลังเล่นการพนันกันอยู่

ในห้องอีกห้องหนึ่งซึ่งอยู่ห่างจากห้องที่นางสมศรี พักอยู่ประมาณ ๓ เมตร ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ไล่จับ ผู้ที่เล่นการพนัน และผู้ที่เล่นการพนันได้วิ่งกันออกจากห้องไปคนละทิศคนละทาง เมื่อนายสมชายได้ยินเสียง จึงเดินออกมาดูที่ประตูทางเข้าและได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับไปพร้อมกับนักพนันที่ถูกจับและถูกนำมา ให้นำนั่งรวมกลุ่มกันเพื่อถ่ายรูป พร้อมกับยึดอุปกรณ์การเล่นการพนันและเงินสด นายสมชายและนางสมศรี ได้พยายามอธิบายว่านายสมชายไม่ได้ร่วมเล่นการพนันด้วย แต่มาดูแลผู้ป่วยตามหน้าที่ในบ้านหลังที่มีการเล่นการพนัน แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ยอมฟังเพียงแต่แจ้งว่าอยู่ในบ้านเดียวกันก็ถือว่าเล่นการพนันด้วย จากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำผู้ที่เล่นการพนันทุกคนไปที่สถานีตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้แจ้งกับนายสมชายว่า คดีนี้เป็นคดีลหุโทษเสียค่าปรับแล้วคดีก็จบลง ทำให้นายสมชายไม่ทราบว่าจะคดีอาญาจะมีผลถึงเรื่องวินัย อีกทั้งในเวลาขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ ๑๖.๐๐ น. นายสมชายและเจ้าหน้าที่อื่นจะต้องออกปฏิบัติงาน อีกที่หนึ่ง เพื่อฉีดวัคซีนให้กับเด็กในหมู่บ้านที่นัดไว้แล้ว จึงรับสารภาพเพื่อให้คดีจบลงและไม่ได้ปฏิเสธ ข้อกล่าวหาต่อพนักงานสอบสวนโดยคิดเพียงว่าจะทำให้ตนเองออกไปปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบเท่านั้น ต่อมานายสมชายได้ถูกลงโทษตัดเงินเดือนในอัตราร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษ เป็นเวลา ๒ เดือน ฐานไม่รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มิให้เสื่อมเสีย ตามมาตรา ๘๒ (๑๐) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

อ.ก.พ.กระทรวงสาธารณสุขได้พิจารณารายงาน การดำเนินการทางวินัยกรณีของนายสมชายแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงในส่วน ของพยานบุคคลนั้นเชื่อว่านายสมชาย ไม่ได้เล่นการพนันตามที่ถูกล่ามทา จึงไม่มีความผิดตามที่กล่าวหา การที่นายสมชายให้การรับสารภาพ เพราะเข้าใจว่าเป็นคดีลหุโทษเมื่อเสียค่าปรับแล้วคดีก็จบลงตามคำสั่งแจ้ง ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง แต่จากเหตุผลที่ นายสมชายต้องการจะไปปฏิบัติราชการต่อตามที่กำหนดไว้แล้ว จึงมีเหตุผลรับฟังได้ และเห็นว่านายสมชาย ไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกล่ามทาจึงไม่สมควรต้อง รับโทษทางวินัย และได้มีมติให้ยกโทษทางวินัยให้แก่นายสมชาย



ยืมเงินหมด



นางสมศรี ข้าราชการ ปฏิบัติงานฝ่ายการเงินและบัญชีของโรงพยาบาล มีหน้าที่ตรวจสอบความเรียบร้อยของเอกสารการล้างเงินยืมที่ใช้ในการจัดทำโครงการอบรม ก่อนแจ้งให้เจ้าหน้าที่การเงินออกใบเสร็จรับเงินคืนเงินยืม (ถ้ามี) ซึ่งขั้นตอนในการล้างเงินยืม เมื่อผู้จัดทำโครงการอบรมส่งเอกสารทั้งหมดไปให้นางสมศรีตรวจสอบ ถ้านางสมศรีพบว่ารายการยืมเงินของรายใด มีเงินเหลือจากการอบรมเนื่องจากมีผู้เข้ารับการอบรมไม่ครบตามจำนวน นางสมศรีก็ทำการปลอมลายมือชื่อผู้เข้าอบรมให้ครบแล้วเบิกค่าอาหารที่เหลือจนครบ และปลอมเอกสารใบสำคัญการเบิกเงินค่าอาหาร รวมทั้งปลอมใบสำคัญ บันทึกข้อความเบิกเงิน บำรุงเป็นค่าใช้จ่ายในการอบรม แล้วนำเงินส่วนต่างที่ผู้จัดทำโครงการอบรมนำเงินยืมที่เหลือมาคืนนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่ได้นำเงินไปให้งานการเงินและบัญชีออกใบเสร็จรับเงินตามระเบียบของทางราชการ รวม ๓๐ โครงการ ในระยะเวลา ๔ ปี รวมทั้งสิ้น ๖๐๐,๐๐๐ บาท นางสมศรีรับสารภาพว่าตนได้ทำการทุจริตยักยอกเงินดังกล่าวนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวจริง

พฤติการณ์ของนางสมศรี ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๑) และมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

เห็นใจลูกน้อง

นายมิ่งขวัญ ข้าราชการ มีหน้าที่ควบคุมดูแล การปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ กลุ่มงานเวชศาสตร์ พันฟู และทะเบียนการลา นายมิ่งขวัญ ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามระเบียบของทางราชการ คือ นายมิ่งขวัญ ได้กำหนด ให้มีการลงเวลาการมาปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มเวชศาสตร์ พันฟู กล่าวคือ หากมาปฏิบัติงานไม่เกินเวลา ๐๘.๔๕ น.



ให้ลงชื่อมาปฏิบัติงานเป็นเวลา ๐๘.๓๐ น. ถ้าเกินเวลา ๐๘.๔๕ น. เมื่อเจ้าหน้าที่ขีดเส้นแดงแล้ว ให้ลงชื่อ มาปฏิบัติงานเป็นเวลา ๐๙.๐๐ น. และถ้าเกินเวลา ๐๙.๐๐ น. ไปแล้ว ให้ลงเวลาตามความเป็นจริงในช่อง ลงเวลามาสาย และให้ลงชื่อกลับเวลา ๑๖.๓๐ น. นายมิ่งขวัญ ได้กำหนดให้นางสาวอุบลและนายโอภาส ซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราว ลงเวลาเหลือมเวลาได้โดยให้เริ่มปฏิบัติงานเวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ซึ่งเจ้าหน้าที่ของ

กลุ่มงานเวชศาสตร์ฟื้นฟูทุกคนก็ปฏิบัติแบบเดียวกันทั้งหมด ถ้าหากเจ้าหน้าที่คนใดมาสาย ถ้านับรวมเวลาเข้าด้วยกันแล้วเกิน ๗ ชั่วโมง ก็ให้นับเป็นเวลา ๑ วัน แล้วให้เขียนใบลาพักผ่อน ซึ่งวันลาดังกล่าวนี้กำหนดให้มาปฏิบัติงานแต่ไม่ต้องลงเวลาปฏิบัติงาน นายมิ่งขวัญ รับว่าตนเป็นคนกำหนดการลงเวลาเช่นนั้นจริง เนื่องจากไม่รู้ระเบียบของทางราชการและตนเห็นว่าเจ้าหน้าที่มักจะมาปฏิบัติงานสายบ่อยครั้งเพราะมีที่พักอยู่ใกล้สถานที่ทำงานและมีปัญหาด้านการจราจร ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของกลุ่มงานเวชศาสตร์ฟื้นฟูปฏิบัติงานในตึกผู้ป่วยในไม่ได้ปฏิบัติงานที่ตึกผู้ป่วยนอกจึงคิดว่าการกำหนดเช่นนี้ไม่ได้กระทบกับงานของทางราชการ

พฤติการณ์ของนายมิ่งขวัญ ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๑) มาตรา ๘๒ (๒) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือนในอัตราร้อยละ ๒ ของเงินเดือนที่ได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษเป็นเวลา ๑ เดือน

เกร็ดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ



หมดสิทธิเรียกค่าสินไหมฯ เพราะออกคำสั่งให้ชดใช้พัน ๑๐ ปี เพียงวันเดียว !

เมื่อพูดถึงการเรียกร้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สิ่งสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้เลยก็คือ “ระยะเวลาการใช้สิทธิเรียกร้อง” เพราะหากล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ก็หมดสิทธิในการเรียกร้องดังกล่าว ซึ่งสิทธิเรียกร้องที่จะคุยกันในวันนี้ คือสิทธิของหน่วยงานต้น

สังกัดที่จะเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงาน

โดยกรณีดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีหลักการว่า เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ หากเจ้าหน้าที่นั้นได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงซึ่งระยะเวลา (อายุความ) การใช้สิทธิเรียกร้องจะแบ่งเป็น ๒ กรณีได้แก่กรณีแรกคือ ภายใน ๒ ปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน (ใช้ในกรณีที่หน่วยงานและกระทรวงการคลังเห็นเหมือนกันว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิด) หรือกรณีที่สอง คือ ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง (ใช้ในกรณีที่หน่วยงานเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดแต่กระทรวงการคลังเห็นว่าต้องรับผิด) ซึ่งคดีที่จะชวนคุยกันในวันนี้... อยู่ในกรณีที่สอง

สำหรับคดีดังกล่าวมีประเด็นชวนคิด ... เกี่ยวกับการใช้สิทธิเรียกร้องของหน่วยงานต้นสังกัด ในการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งนอกจากจะต้องอยู่ภายใต้บังคับเรื่องระยะเวลา ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ ข้างต้นแล้ว ยังต้องอยู่ภายใต้บังคับของ มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ไม่เกิน ๑๐ ปีนับแต่วันทำละเมิด) ด้วยหรือไม่?

เรามาดูรายละเอียดของคดี... ที่จะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการนับระยะเวลาการใช้สิทธิ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยข้อเท็จจริงเรื่องนี้มีอยู่ว่า เทศบาลแห่งหนึ่งได้มีประกาศจัดซื้อรถตักหน้าขุดหลัง จำนวน ๑ คัน โดยวิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งบริษัท C จำกัด เป็นผู้ชนะการประมูล เมื่อได้ทำ สัญญาซื้อขายและเทศบาลได้ตรวจรับมอบรถวางฎีกาเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณ และได้จ่ายเงินให้กับ บริษัท C ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ แล้ว ต่อมาได้มีผู้ร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) ว่าเทศบาลจัดซื้อรถในราคาที่ไม่เหมาะสมและมีการทุจริต นายเทศมนตรี (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีดังกล่าว



ผลการสอบข้อเท็จจริงคณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า พฤติการณ์ไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นคณะกรรมการกำหนดราคากลาง (ผู้ฟ้องคดี ทั้งสาม) กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง และไม่ปรากฏหลักฐานที่ชี้ชัดได้ว่าราคา ในการจัดซื้อแพงกว่าความเป็นจริง จึงไม่มีผู้ใดต้อง รับผิด นายเทศมนตรีเห็นชอบตามความเห็นดังกล่าว

จึงส่งรายงานผลการสอบสวนไปยังกระทรวงการคลังในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ ต่อมากระทรวงการคลังโดย กรมบัญชีกลางได้แจ้งผลการพิจารณาตามหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ ว่าการจัดซื้อรถตักหน้า ขุดหลังเป็นไปโดยไม่ชอบ เป็นเหตุให้เทศบาลได้รับความเสียหายโดยผู้ฟ้องคดีทั้งสามต้องรับผิดคนละเท่า ๆ กัน

นายเทศมนตรีจึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๐ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่ได้รับแจ้งจากกรมบัญชีกลาง พร้อมทั้งมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามทราบ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามอุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำวินิจฉัย ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งและคำวินิจฉัย อุทธรณ์ข้างต้น

ประเด็นพิจารณา คือ คำสั่งของนายเทศมนตรีที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนเป็นการใช้สิทธิภายในระยะเวลาหรืออายุความตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ?

คดีดังกล่าวมีข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่ง นับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด” และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่วันที่ผู้รับแจ้งเป็นต้นไป”

คำวินิจฉัยขวนรู้

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายกเทศมนตรีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่ต้องรับผิดชอบจัดซื้อรถดับเพลิงชำรุดหลัง แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ นายกเทศมนตรีต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ เมื่อกระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลางมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ แจ้งผลการพิจารณาให้นายกเทศมนตรีทราบ และนายกเทศมนตรีได้สั่งการในวันเดียวกันว่าดำเนินการตามที่เสนอกรณีจึงถือว่าวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ เป็นวันที่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังซึ่งต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายใน ๑ ปี นับแต่วันดังกล่าว

ดังนั้น การที่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๐ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เทศบาลภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง และผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับแจ้งคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยในวันเดียวกันผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลงนามรับทราบในหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และที่ ๓ ได้ลงนามรับทราบคำสั่ง แต่มิได้ลงวันที่กำกับไว้ กรณีจึงเป็นการออกคำสั่งภายในกำหนดระยะเวลา ๑ ปี ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น นอกจากจะต้องใช้สิทธิภายในระยะเวลา ๑ ปี ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ แล้ว ยังจะต้องใช้สิทธิภายในระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปด้วย

เมื่อเทศบาลได้จ่ายเงินให้กับบริษัท C จำกัด (ผู้ขาย) ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ กรณีต้องถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันกระทำละเมิดต่อเทศบาล นายกเทศมนตรีจึงต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดแต่มูลละเมิดภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันดังกล่าวด้วย ซึ่งการออกคำสั่งทางปกครองจะมีผลใช้บังคับต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ ก็ต่อเมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับแจ้งคำสั่งแล้วตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น แม้นายกเทศมนตรีจะมีคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๐ แต่เมื่อได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามทราบ และผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งในวันเดียวกัน จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับทราบคำสั่งในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

ดังนั้น คำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนด ๑๐ ปีนับแต่วันทำละเมิด (วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๐) ตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๖/๒๕๖๕)

บทสรุปชวนอ่าน

คดีดังกล่าว ... ถือเป็นแนวทางการนับระยะเวลาการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของหน่วยงานของรัฐที่ถูกต้อง โดยจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ (๒ ปี หรือ ๑ ปี แล้วแต่กรณี) และยังคงอยู่ภายใต้บังคับของอายุความตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ ต้องไม่เกิน ๑๐ ปีนับแต่วันทำละเมิดอันเป็นกฎหมายทั่วไปด้วย นอกจากนี้ การนับเวลาใช้สิทธินั้น จะต้องนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนได้รับแจ้งคำสั่ง มิใช่วันที่หน่วยงานออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งปัญหาเรื่องระยะเวลาหรืออายุความนี้ถือเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลปกครองสามารถหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เองแม้คู่กรณีไม่ได้ยกขึ้นอ้างต่อศาล ทั้งนี้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องระมัดระวังในการพิจารณาให้ทันเวลาเพื่อจะได้ไม่เสียสิทธิเช่นในคดีนี้ที่พ้นระยะเวลาการใช้สิทธิไปเพียงวันเดียวเท่านั้น !!

(อุทธรณ์คดีปกครอง [ศาลปกครอง \(admindcourt.go.th\)](http://admindcourt.go.th))



คำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ... ต้องยื่นภายในกำหนดเวลาใด ?

การปฏิบัติหน้าที่หรือละเลยล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ... อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายหรือละเมิดต่อประชาชนผู้เกี่ยวข้องได้หลายท่านคงอยากทราบว่า ... หากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้นประชาชนผู้เสียหายจะใช้สิทธิอย่างไรได้บ้าง และจะใช้อย่างไรให้ถูกต้อง !

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อประชาชนหรือบุคคลภายนอก หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดจะต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกในความเสียหายซึ่งเป็นผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ (มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง) โดยผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ ๒ วิธี

วิธีแรก ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยต้องยื่นฟ้องคดีภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี (มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒) หรืออีกนัยหนึ่ง ภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกิน ๑๐ ปีนับแต่วันที่ทำละเมิด (มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

วิธีที่สอง ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตน ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งหน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน และอาจขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกิน ๑๘๐ วัน หากไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดดังกล่าว ทั้งนี้ โดยต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ในกรณีนี้ผู้เสียหายไม่พอใจผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทน สามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

แต่ทว่ามีประเด็นน่าสนใจตามมาตรา ๑๑ ข้างต้น ... เกี่ยวกับระยะเวลาที่ผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวิธีที่สองนี้... ว่าต้องยื่นภายในกำหนดระยะเวลาใด ? เนื่องจากมาตรา ๑๑ ดังกล่าวมิได้กำหนดระยะเวลาการยื่นคำขอเอาไว้ซึ่งหาคำตอบได้ในอุทธรณ์จากคดีปกครองที่นำมาฝากในวันนี้ครับ

มูลเหตุของคดีเกิดจาก ... นางสาวพอเพียงได้จดทะเบียนรับซื้อฝากที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จากบริษัท ส. จำกัด เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ และต่อมาได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานที่ดินว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าวว่าจะปลอม นางสาวพอเพียงตกใจถึงกับหน้าถอดสีและได้รับน.ส. ๓ ก. ไปส่งมอบให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อทำการตรวจพิสูจน์

ต่อมาในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ นางสาวพอเพียงจึงได้ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าว เมื่อคดีขึ้นสู่ศาลจังหวัด บริษัท ส. จำกัด ปฏิเสธว่าไม่เคยมอบอำนาจให้บุคคลใดไปจดทะเบียนขายฝากที่ดินพิพาท และอ้างว่าจากรายงานของกองพิสูจน์หลักฐานกลางพบว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับที่อยู่ในความครอบครองของนางสาวพอเพียงน่าจะเป็นเอกสารปลอม ซึ่งหากพฤติการณ์เป็นดังที่บริษัท ส. จำกัดกล่าวอ้าง นางสาวพอเพียงย่อมไม่อาจฟ้องบังคับให้ส่งมอบที่ดินได้ นางสาวพอเพียงจึงขอถอนฟ้องคดีแพ่งซึ่งศาลจังหวัดอนุญาตให้ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

นางสาวพอเพียงเห็นว่ากรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ตรวจสอบ น.ส. ๓ ก. และหนังสือมอบอำนาจของบริษัท ส. จำกัด ว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้องแท้จริงหรือไม่ และได้จดทะเบียนขายฝากที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าวทำให้ตนได้รับความเสียหายจากการรับซื้อฝากที่ดิน จึงยื่นคำขอลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๙ ต่ออธิบดีกรมที่ดินเพื่อขอให้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตน แต่กรมที่ดินเพิกเฉย

นางสาวพอเพียงจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย

ประเด็นที่ศาลต้องพิจารณาก่อน คือ ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ภายในกำหนดเวลาการฟ้องคดีหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้รู้มูลละเมิดจากการที่เจ้าหน้าที่กรมที่ดินจดทะเบียนขายฝากที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ซึ่งเป็นเอกสารสิทธิปลอม ทำให้ตนซึ่งเป็นผู้รับซื้อฝากที่ดินได้รับความเสียหายอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นวันที่ ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน โดยผู้เสียหายอาจใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน จากหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ได้ ๒ วิธี (ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้น)



โดยวิธีการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (วิธีที่สอง) นั้น พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ มิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอภายในระยะเวลาใดซึ่งการยื่นคำขอนี้เป็นวิธีการใช้สิทธิเรียกร้องอย่างหนึ่ง จึงต้องยื่นภายในระยะเวลาเช่นเดียวกับการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล เมื่อผู้ฟ้องคดีรู้ถึงมูลละเมิดในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ จึงต้องยื่นคำขอต่อกกรมที่ดินภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันทำละเมิดกล่าวคือ ต้องยื่นภายในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๙ ขอให้กรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นการยื่นคำขอเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว แม้กรมที่ดินจะมีได้พิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๑๘๐ วัน หรือ ๓๖๐ วัน แล้วแต่กรณีก็ตาม ก็ไม่เกิดสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๑๑ ประกอบมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ เนื่องจากการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ศาลปกครองจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๒๙/๒๕๖๔)

อุทธรณ์ข้างต้น ... ทำให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาในการที่ผู้เสียหายจะยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ ซึ่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ได้กำหนดว่าจะต้องยื่นคำขอภายในระยะเวลาใด ซึ่งศาลเห็นว่าถือเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องอย่างหนึ่ง จึงต้องยื่นคำขอภายในระยะเวลาเช่นเดียวกับการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล คือ ภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเมื่อผู้เสียหายไม่ได้ใช้สิทธิยื่นคำขอภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว จึงไม่อาจฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่พิจารณาคำขอได้

(อุทธรณ์คดีปกครอง ศาลปกครอง (admincourt.go.th))

เมื่อคดีอาญาฟ้อง ... จะขอให้ยกเลิกโทษทางวินัยได้หรือไม่ ?



หลายท่านอาจเคยสงสัยว่า “โทษทางอาญา” กับ “โทษทางวินัย” มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันหรือไม่ เช่น หากคดีอาญาศาลยกฟ้อง การพิจารณาโทษทางวินัยจะต้องสอดคล้องกับผลในทางอาญาด้วยหรือไม่

ประเด็นปัญหาข้างต้น... ได้มีผู้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ด้วยเหตุที่ตนถูกดำเนินการทางวินัยและถูกดำเนินคดีอาญา

ผลในทางวินัย คือ ถูกผู้บังคับบัญชามีคำสั่งไล่ออกจากราชการ แต่ผลในทางอาญาคือ คดีถึงที่สุดโดยศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง เช่นนี้ข้าราชการดังกล่าวจะขอให้ผู้มีอำนาจทบทวนหรือแก้ไขคำสั่งลงโทษทางวินัยใหม่ให้สอดคล้องกับผลในทางอาญาได้หรือไม่ ?

เรื่องนี้... เป็นกรณีที่สืบทารวจโทหนึ่ง (นามสมมติ) ได้ถูกคำสั่งลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ด้วยเหตุที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นมีและพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้านโดยไม่มีเหตุอันควร ซึ่งในระหว่างที่ถูกดำเนินการทางวินัยและถูกดำเนินคดีอาญาไปพร้อมกันนั้น ในทางวินัยได้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวน

ในส่วนคดีอาญา ศาลจังหวัดได้มีคำพิพากษาว่าสืบทารวจโทหนึ่งมีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นและฐานมีและพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้านโดยไม่มีเหตุอันควร พิพากษาลงโทษจำคุกและศาลอุทธรณ์ภาคก็ได้พิพากษายืนตามศาลจังหวัด ในส่วนการดำเนินการทางวินัย สืบทารวจโทหนึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเนื่องจากถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาดังกล่าว จากการรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานซึ่งสืบทารวจโทหนึ่งถูกจับกุมในขณะที่อยู่ใกล้สถานที่เกิดเหตุที่คนร้ายใช้อาวุธปืนยิงเข้าไปในบ้านพักของพันตำรวจเอกสอง(นามสมมติ) และเมื่อตรวจสอบพบว่าสืบทารวจโทหนึ่งพกอาวุธปืนพร้อมกระสุนขนาดเดียวกัน และพบปลอกกระสุนปืนตกที่กระเบหลังรถยนต์ ๑ ปลอก และระหว่างกระจกหน้ากับกระโปรงรถอีก ๑ ปลอก โดยผลการตรวจปลอกกระสุนปืนและของกลางจากกองวิทยาการยืนยันว่าตรงกับอาวุธปืนชนิดและขนาดเดียวกับที่พบในตัวสืบทารวจโทหนึ่ง จึงเชื่อว่ายิงมาจากอาวุธปืนกระบอกเดียวกัน และน่าจะมีสาเหตุมาจากที่ภริยาของพันตำรวจเอกสองเป็นนักการเมืองคนละฝ่ายกับสืบทารวจโทหนึ่ง ผู้มีอำนาจจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ สืบทารวจโทหนึ่งได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ แต่อนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนคณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้พิจารณาแล้วมีมติยกอุทธรณ์

ต่อมาปรากฏว่า... ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษายกฟ้องสืบทารวจโทหนึ่งในข้อหาพยายามฆ่าผู้อื่นเนื่องจากพยานหลักฐานยังมีเหตุเคลือบแคลงสงสัย จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย เมื่อคดีถึงที่สุดเช่นนี้ สืบทารวจโทหนึ่งเห็นว่ากรณีที่ศาลฎีกามีคำพิพากษายกฟ้องในฐานพยายามฆ่าผู้อื่น

ถือเป็นข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญที่จะเป็นประโยชน์แก่ตน ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ บัญญัติให้สิทธิในการขอให้พิจารณาโทษทางวินัยใหม่ได้ ดังนั้น เมื่อตนถูกศาลฎีกาพิพากษาลงโทษเฉพาะในความผิดฐานมิและพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้านโดยไม่มีเหตุอันควร ลงโทษจำคุก ๔ เดือน และให้รอกการลงโทษไว้ ๒ ปี หากจะต้องถูกลงโทษทางวินัยก็ควรเป็นโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง มิใช่โทษไล่ออกจากราชการ จึงมีหนังสือถึงคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเพื่อขอให้พิจารณาทบทวนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการใหม่ โดยอ้างว่า “ข้อเท็จจริงตามที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญโดยศาลฎีกาได้มีคำพิพากษายกฟ้องในความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น จึงไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา” ซึ่งอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ฯ พิจารณาแล้วมีมติไม่รับคำร้องขอให้พิจารณาอุทธรณ์ใหม่ สืบตำรวจโทหนึ่งจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนมติดังกล่าวของอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ฯ

สำหรับการขอให้พิจารณาทบทวนคำสั่งลงโทษทางวินัยใหม่นั้น เมื่อพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการขอให้พิจารณาใหม่ไว้โดยเฉพาะ จึงต้องใช้บังคับตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งถือเป็นกฎหมายกลางที่เป็นหลักในการพิจารณาทางปกครองของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยมาตรา ๕๔ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การขอให้พิจารณาใหม่ไว้ว่า “เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (๑) มีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ (๒) คู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาครั้งก่อนแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง (๓) เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น หรือ (๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใด และต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี ซึ่งคู่กรณีจะต้องยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่อาจขอให้พิจารณาใหม่ได้”

ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผลของคำพิพากษาที่ถึงที่สุดของศาลฎีกานั้น ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณีตามมาตรา ๕๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจะสามารถแก้ไขคำสั่งลงโทษทางวินัยใหม่ได้หรือไม่ ?

ก่อนจะวินิจฉัยในเนื้อหาของคดี ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในประเด็นเกี่ยวกับระยะเวลาของการยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ว่า เมื่อศาลฎีกาได้มีคำพิพากษายกฟ้องในความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น โดยอ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุที่จะขอให้พิจารณาใหม่ การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๒ ขอให้คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณาทบทวนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการใหม่ จึงเป็นการยื่นคำขอภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ได้ตามมาตรา ๕๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ส่วนประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างเหตุว่า เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษายกฟ้อง ทำให้ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุผลในการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา



ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า... แม้พฤติการณ์ที่เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินคดีอาญาและดำเนินการทางวินัยจะเป็นการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น และฐานมีและพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้านโดยไม่มีเหตุอันควร

แต่โดยที่กฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการตำรวจได้กำหนดอำนาจหน้าที่และวิธีการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยไว้เป็นส่วนหนึ่งแยกต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา โดยโทษทางวินัย

มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นผู้เหมาะสมและสมควรแก่ความไว้วางใจของสาธารณชนที่จะใช้อำนาจรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ ส่วนการดำเนินคดีอาญาเป็นการดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษและโทษนั้นมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำผิด การลงโทษในคดีอาญาจึงต้องกระทำโดยมีพยานหลักฐานอันประจักษ์แจ้ง หากมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย ฉะนั้น การรับฟังพยานหลักฐานเพื่อจะลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี ผู้บังคับบัญชาจึงไม่จำเป็นต้องมีพยานหลักฐานชัดเจนโดยปราศจากข้อสงสัยดังเช่นคดีอาญา

เมื่อตำรวจภูธรจังหวัดมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ และอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี แต่ต่อมาศาลฎีกาจะมีคำพิพากษายกฟ้องในความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น แต่การยกฟ้องนั้นก็เนื่องจากพยานหลักฐานยังมีเหตุเคลือบแคลงสงสัย จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้ผู้ฟ้องคดี (จำเลยในคดีอาญา) ตามมาตรา ๒๒๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมีได้หมายความว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

คำพิพากษายกฟ้องของศาลฎีกา จึงมิได้เป็นผลให้ข้อเท็จจริงที่ใช้ในการพิจารณาออกคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ และข้อเท็จจริงที่ใช้พิจารณายกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดี ในอันที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้เจ้าหน้าที่เพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งลงโทษทางวินัยซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ได้ตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ดังนั้น การที่อนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติไม่รับพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณายกอุทธรณ์ใหม่ของผู้ฟ้องคดี และการมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๕๕/๒๕๖๑)

คำวินิจฉัยของศาลปกครองดังกล่าวได้วางบรรทัดฐานว่า ผลแห่งคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลฎีกาซึ่งยกฟ้องคู่กรณี (จำเลยในคดีอาญา) เพราะเหตุที่มีความสงสัยตามสมควรในพยานหลักฐาน มิใช่เป็นข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณีตามมาตรา ๕๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่จะร้องขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งลงโทษทางวินัยใหม่ได้ ทั้งนี้ เพราะกระบวนการดำเนินการทางวินัยกับกระบวนการดำเนินคดีอาญานั้นเป็นกระบวนการที่แยกต่างหากจากกัน มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่ไม่เหมือนกัน จึงมีหลักในการรับฟังข้อเท็จจริงที่ต่างกัน โดยในคดีอาญาจะต้องรับฟังพยานหลักฐานถึงขนาดที่ต้องชัดแจ้งจนปราศจากข้อสงสัยหรือจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น หากยังมีความเคลือบแคลงสงสัยหรือมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ จะยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย เพราะโทษทางอาญามีลักษณะเป็นการจำกัดและมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกลงโทษเป็นสำคัญ แต่โทษทางวินัยจะมุ่งหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตนให้อยู่ภายใต้กรอบของระเบียบวินัยของราชการ ดำรงตนอย่างเหมาะสมและให้เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ฉะนั้นหากพยานหลักฐานเพียงพอหรือมีมูลที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัย ก็สามารถพิจารณาลงโทษทางวินัยได้แล้ว

(อุทธรณ์คดีปกครอง ศาลปกครอง (admincourt.go.th))